

# IDEAS UNLEASHED, 3रें आवर्तन

## आय.सी.जी.-गोवा विद्यापीठ निबंद सर्त 2018

### स्थायी विकास ध्येयां गांठप - गोंयच्या मुखावेलीं आव्हानां

#### प्रस्तावना

स्थायी विकास ध्येयां (स्था.वि. ध्ये.) वा सस्टेयनेबल डिव्हेलपमेंट गोल्स (एस्.डी.जी.) म्हळ्यार, गरीबी ना नपयत करपाक, पृथ्वी वांचोवपाक, पृथ्वीवेले हांगाचे सगलेच लोक शांति तशेंच समृद्धीभोगूंक शकतले हाची खात्री करपाखातीर सक्रीय जावपाचो एक वैश्विक उलो जावन आसा. 2015 सालांत ज्या सहस्रक विकास ध्येयांचो कालावधी सोंपलो त्याच ध्येयांच्या सफलतायेर आनी मर्यादांचेर तीं आधारून आसात. ह्या एस्.डी.जी.चें वैशिष्ट्य म्हळ्यार तीं अशा एका अभूतपूर्व परामर्शाचे (सल्लो-मसलतीचे) प्रकियेंतल्यान प्रकटलीं, जिचे वरवीं चर्चा, वाटाघाटी करून एक स्थायी (तिगपाजोगी)विकासाची वाट स्वीकारपा खातीर संसारभरचीं राष्ट्रीय सरकारां आनी लाखांनी नागरीक एकठांय आयले. शेकीं, 17 ध्येयां वेंचिल्लीं (कृपा करून एस्.डी.जी. चो पोस्टर पळवचो) आनी तांचेमदीं हवामान बदल, अर्थिक विशमताय आनी स्थायी उपभोग अशा कांय मुखेल क्षेत्रांचो आस्पाव जालो, जीं सहस्रक विकास ध्येयांतलीं भायर उरिल्लीं.

संयुक्त राष्ट्र संघाच्या 193 वांगडी राष्ट्रांनी सर्वसाधारण सभेच्या शिखर बसकेंत, सप्टेंबर 2015त स्वीकारिल्ल्या आनी 1 जानेवारी, 2016 दिसा कार्यान्वित जाल्ल्या स्थायी विकासाच्या 2030 अजेंडाचो वांटो आशिल्ल्या 169 उद्दिष्टांक जोडिल्ल्यो ह्यो 17 एस्.डी.जी. जावन आसात. हीं उद्दिष्टां, त्या 17 मोखींक 2030 मेरेन सुस्पष्ट परिणामां वटेन व्हरचे खातीर आसात. देखून, देख दिवंची जाल्यार, मोख 1 हातूंत, तीव्र गरीबीचें निर्दालन आनी गरीबींत जियेवपी लोकांचो आंकडो कमीत कमी अर्दान तरी उणो करपाचें उद्दिष्ट आस्पावता. तेच परीन, मोख 5 खाला, बायलां विरुद्ध जावपी हिंसा ना करपाचें उद्दिष्ट आसा.

#### एस्.डी.जी. आनी भारत

हीं स्थायी विकास ध्येयां (एस्.डी.जी.) साकार करपाखातीर भारतान आपली खर बांदिलकी उक्तायल्या. प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी हांणी तशेंच वरिष्ठ आनी मुखेल सरकारी अधिकाऱ्यांनी विविध बसकांनी आनी हेर प्रसंगांचेर केल्ल्या साबार भौशिक विधानांतल्यान हें स्पष्ट जाता. 'सबका साथ सबका विकास' (म्हळ्यार, सगल्यां सांगाता सगल्यांची उदरगत) ह्या उतरांतल्यान व्यक्त जावपी भारताच्यो राष्ट्रीय विकास मोखी एस्.डी.जी. वांगडा जुस्ताजुस्त एकरूप जातात. वाडटी अर्थवेवस्था आशिल्लो एक विशाल, दाट लोकसंख्येचो देश म्हूण भारत एस्.डी.जी.चें वैश्विक यश निर्धारित करपांत दुबावा विणें एक म्हत्वाची भूमिका निभायतलो.

एस.डी.जी.चें समन्वयन करपाचें काम **निति आयोगा** कडेन सोंपयिल्लें आसा. विंगड-विंगड एस.डी.जी. आनी तांची उद्दिश्टां कशे तरेन सगल्या संबंदीत समाजिक येवजणां वांगडा जुळटात हाचें दस्तावेजीकरण (डोक्युमेन्टेशन) तो आयोग करता. हाचे परस, अदीक म्हळ्यार दर एका उद्दिश्टा खातीर आयोगान प्रमुख आनी आदारदिणीं मंत्रालयां वेंचून काडल्यांत. अर्थीक, समाजिक आनी पर्यावरणीय अधिक्षेत्रां मजगतीं एस.डी.जी. च्या आंतरसंबंदाचेर निति आयोगान अचूक भर दिला. म्हणचेच, एका वा अदीक एस.डी.जी.च्या येस वा अपेसाचो परिणाम हेर स्थायी विकास ध्येयांक (एस.डी.जी.क) प्रभावीत करता.

सद्दया तरी, एस.डी.जी.प्राप्त करपाक भारत फाटीं पडला. एस.डी.जी. विशींच्या वावरांत, संवसार भरच्या 157 राष्ट्रांमदीं फाटल्या वर्सा ताचो क्रमांक 116वो आशिल्लो. पूण तेच वांगडा, लक्षांत घेवपाजोगी गजाल म्हळ्यार, राष्ट्रीय डाटा आनी आंतरराष्ट्रीय तुलना ह्यो दोनय गजाली भारतीय वस्तुस्थितीचें खरें चित्र प्रगटायनात. हाचें कारण म्हळ्यार, एक संघराज्य जावन आशिल्लो भारत हो एक विशाल, अति लोकसंख्येचो, विविधांगी देश जावन आसा. आनी देखून, राष्ट्रीय सरकार कितें करता (वा करना) हाचे वयल्यान उण्या प्रमाणांत, आनी राज्य सरकारां कितें करतात (वा करतात) हाचे वयल्यान अदीक प्रमाणांत, चडशे अर्थीक, समाजिक आनी हेर तत्सम परिणाम निर्धारित जातात. एस.डी.जी.खाला वेंचून काडिल्लीं साबार क्षेत्रां- हातुंतलीं दोनच नांवां सांगचीं जाल्यार, भलायकी आनी शिक्षण-राज्य सरकारांच्या थेट नियंत्रणाखाला आसात. हाचो परिणाम म्हळ्यार, एस.डी.जी.साध्य करपा पासत भारतांतल्या राज्यांनी केल्लो विकास असमतोल आसा; कांय राज्यां बरो विकास साधत आसात, जाल्यार हेर कांय राज्यां तशें करीनात. ह्याच विशिश्ट कारणाक लागून, भारतांतल्या राज्यांक, राज्य पातळेर एस.डी.जी.चें थळावेंकरण करून, मुखेल विकास आव्हानां हाताळचे खातीर संयुक्त राष्ट्र संघ मदत करता. विविध राष्ट्रीय थरावेल्यो येवजण्यो-देखीक, स्वच्छ भारत- ज्यो एस.डी.जी.चें मर्मथळ आसात, तांचें रेखांकन करपाक निति आयोग लेगीत राज्य सरकारां सांगाता लांगींच्यान वावुरता. एस.डी.जी. पुरतें पळेल्यार, भारताच्या प्रगतीची चावी राज्य सरकारांकडेन आसा, कारण "लोकांक प्राथमिकताय दिवप" आनी "कोणूच मागास उरचो ना" हांची खात्री करून घेवप, हें करपा खातीर तांचें स्थान सर्वोत्तम आसा.

## **एस.डी.जी. आनी गोवा**

एस.डी.जी.चो वांटो आशिल्ल्या समाजिक दर्शकांच्या विविध पैलूंच्या आदाराचेर गोंय भारतीय राज्यांमदल्या मुखेल राज्यांमदीं आस्पावता. तरीप लेगीत, चिंतेचीं साबार क्षेत्रां आसात. देखीक, जशेंजशें अदीक शहरीकरण जावन, गोंय आपलीं भौतिक संसाधनां वाडयता, तशींतशीं असल्या "विकासा"च्या पर्यावरणीय शाश्वतायेचेर जायत्या आंगांनी प्रश्नचिन्हां उबीं जायत आसात. तशेंच, पर्यटन (उद्देग) आसूनय, आधुनिकताय आनी विकास ह्यो जुंवळ्यो प्रक्रिया वल्हयतना (चालीक लायतना) "भायल्यां" वांगडचें गोंयचें नातें व्यामिश्र (घुस्पावणें) आसा. देखून, 2030 मेरेन एस.डी.जी

साध्य करतलें जाल्यार, गोंयांक आपले मुखार आशिल्ल्या आव्हानांक फुडो करप आवश्यक आसा,कारण चिंतेचीं पोरणीं तशेंच नवीं क्षेत्रां तें न्हयकारूंक शकना.

### निबंधाचे विशय

आय. सी. जी. आनी गोवा विश्वविद्यालय हांच्या जोडपालवान, गोंयांतल्या म्हाविद्यालयीन तशेंच विश्वविद्यालयीन विद्यार्थ्यां खातीर आयोजीत जावपी **आयडियाज अनलीशड (पासमेकळ्यो कल्पना)** ह्या निबंध सर्तीचें हें तिसरें वर्सुकी आवर्तन आसा. पयलें 2014 वर्सा आनी दुसरें 2016 वर्सा आयोजीत जाल्लीं. ह्या आवर्तनाचो विशय **-शाश्वत विकास ध्येयां (एस.डी.जी.) प्राप्त करप: गोंयांमुखावेलीं आव्हानां-** अर्थपुराय आनी गोंयांकडेन तीव्रतायेन सम्बद्ध आसा.

आमी गोंय राज्यभरांतल्या विद्यार्थ्यांक स्थायी (तिगपाजोग्या) विकासाच्या विशयाक भिडून,हयो मोखी साध्य करपांत गोंयचे मुखार आशिल्लीं मुखेल आव्हानां उजवाडा हाडून, तांची चर्चा करून, व्यवहार्य (प्रत्यक्ष लागू पडपी) शिफारशी करचे पासत, आमंत्रित करतात.

1. एस.डी.जी.साध्य करपांत आशिल्ल्या मर्यादांक संबोधीत करचेपासत राज्य सरकारां आनी नागरी समाज खंयचीय पावलां मारूंक शकतात?
- 2.ह्या संबंदान, राज्य सरकारां आनी नागरी समाज -खाजगी क्षेत्र आनी विशेशता व्यापार समूह-कसली भूमिका आपणावंक शकतात, खास करून हें लक्षांत घेवन की मुळांत एस.डी.जी.च अशे एके परामर्शक (सल्लो-मसलतीचे)प्रक्रियेंतल्यान उदेल्यात जिचे वरवीं राष्ट्रीय सरकारां आनी संवसारभरचे लाखांनी नागरीक आस्पाविल्ले आसात?

### वेंचीक संदर्भ:

- 1.द गार्डियन-<https://www.theguardian.com/global-development/2015/jan/19/sustainable-development-goals-united-nations>
- 2.सस्टैनेबल डिव्हेलपमेंट नोलेज प्लेटफोर्म

<https://sustainabledevelopment.un.org/sdgs>

3. युनायटेड नेशन्स डिव्हेलपमेंट प्रोग्राम-सस्टैनेबल डिव्हेलपमेंट गोल्स

<http://www.undp.org/content/undp/en/home/sustainable-development-goals.html>.

पासमेकळ्यो कल्पना, 3रें संपादन

आय. सी. जी. – गोवा विश्वविद्यालय निबंध स्पर्धा 2018.